

Zadeva: Zapisnik 69. redne seje Sinteze-KCD in NS-SVS

Seja je potekala preko elektronskih medijev v torek, 11. junija 2024 med 17. in 18.15 uro. Na dnevnem redu je bila ena sama točka dnevnega reda:

1. Analiza rezultatov volitev v evropski parlament.

Uvodoma je predsedujoči prisotne seznanil, da je bila v skladu z dogovorom na prejšnji seji že v ponedeljek Predsedniku vlade poslana čestitka za dosežene rezultate na volitvah (priloga 1) z opomnikom, da je zdaj treba takoj oblikovati delovno skupino za pripravo predloga demokratizacije sedanjega sistema oz. predlog kombiniranega sistema. V njej smo poudarili, da uvedba zgolj neobveznega in relativnega prednostnega glasu ne rešuje sedanjih napak oz. anomalij sistema, z njo povezana ukinitve volilnih okrajev pa bo povzročila vrsto tehničnih težav in zelo verjetno zgostila število kandidatov iz urbanih središč. Uvesti moramo torej bistveno več sprememb oz. kombinirani volilni sistem

Kar zadeva delovno skupino, je razprava pokazala, da je smiselno oblikovati večjo, tripartitno oblikovano delovno skupino (30 – 50 članov), kot so to v podobni situaciji storile druge države (Irska, Islandija, Nova Zelandija, itd.). Ker se verjetno ne bo mogoče izogniti prisotnosti predstavnikov političnih strank (11 – 12), bi to izhodišče pomenilo enako število predstavnikov stroke (ta del bi imenovala vlada) in civilne družbe oz. državljanov. Večina držav ta del skupine izbere z žrebom, kar je edina smiselna rešitev.

Dogovorjeno je bilo, da se počaka nekaj dni, urgira odgovor vlade na poslano pismo (Marc), nato pa pripravi ustrezen predlog (osnutek pripravi Pintar, uskladi na naslednji seji) in ga posreduje vsem trem predsednikom: predsednicama države in državnega zbora ter predsedniku vlade.

V drugem delu razprave smo se posvetili rezultatom volitev v EU parlament, posebej anomalijam, ki jih je povzročil sistem preštevanja glasov. Pintar je prisotne opozoril, da je končni rezultat volitev (pet poslancev desnica, 4 levica) povsem v nasprotju z voljo volivcev. Ti so večinsko volili levico, ne desnico. Če upoštevamo stranke, ki so dobile mandat, sta SDS (30,65 % dobljenih glasov) in NSi (7,66 %) skupaj dobili 38,31 % glasov, stranke levice pa 40,40 % (Svoboda 22,15, Vesna 10,52 in SD 7,73 %). Ta anomalija se še bolj izrazito pokaže, če izračunamo, s koliko odstotki je bil v povprečju izvoljen posamezen poslanec levice ali desnice. Poslanci SDS so za izvolitev potrebovali le 6 % glasov, poslanci Svobode pa kar 11 %! (Vesne 10,52%, SD 7,73%).

REZULTATE LETOŠNIH VOLITEV JE TOREJ OBLIKOVAL SISTEM (ŠTETJA), NE VOLJA VOLIVCEV!

Pintar je prisotne informiral, da je na to anomalijo opozoril (verjetno kot prvi) v kratkem zapisu (priloga 2), ki naj bi ga Delo objavilo do sobote (verjetno v SP).

Na te in podobne anomalije je naša delovna skupina za pripravo kombiniranega volilnega sistema opozarjala že pred tremi leti, ko je v obrazložitvi našega predloga novega zakona utemeljevala, zakaj sedanji sistem ugotavljanja (izračunavanja) rezultatov ne ustreza. Anomalije se ob zmanjševanju števila volilnih enot samo povečujejo in so pri volitvah evropskih poslancev, kjer imamo samo eno volilno enoto, državo, lahko še posebej izrazite in nevarne, da izničijo voljo volivcev, kot se je to zgodilo v tem primeru.

Mogoče pa bodo politične stranke ob teh anomalijah vendarle našle voljo za temeljitejši premislek o spremembi volilne zakonodaje.

Zapisnik pripravil Emil Milan Pintar